

Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Mesleğinde Etik İsterler

Cengizhan İPBÜKER¹, Çiğdem GÖKSEL², Rasim DENİZ³

Özet

Son yıllarda, iş ve meslek alanlarında etik beklentiler giderek önem kazanmıştır. Çalışanlar, işverenler ve müşteriler, her meslek grubu için etik kurallar ve gereklerin bilincinde olan ve ona uygun davranan kişileri aramaktadırlar. Etik kodlar olarak da adlandırılan mesleki davranış ilkeleri, bir mesleğin ve toplumun üyeleri arasındaki inandırıcılığın aracıdır ve ortak değerlere ve özgörevlere sahip üyeler arasında aidiyet duygusunu artırır; toplumsal görev bilincini canlı tutar. Mesleki davranış ilkelerinin belirlenmesindeki temel amaç, o mesleğin insanlara daha iyi hizmet etmesi için kılavuzluk görevini sağlamak olmalıdır. Her mühendislik disiplini, genel mühendislik etik kurallarını benimsemeli ve bu kurallara ters düşmemek kaydı ile kendi disiplinine öz kurallar üretebilmelidir. Etik kuralların izleyicisi de, diğer ülkelerde olduğu gibi mühendis odaları olmalıdır. Bu çalışmada Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği mesleğinin etik istekleri irdelenmiştir. Bu etik isteklerden yola çıkılarak, HKMO'nun, Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği mesleğinin etik kodlarının yayınlanması, benimsenip uygulamaya yasal olarak koyulması için girişimlerde bulunması önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler

Meslek Etiği, Mühendislik Etiği, Etik Kodlar

Abstract

Ethical Requirements in Geodesy and Photogrammetry Engineering Profession

In recent years, ethical requirements have gained more and more importance in the field of business and profession. In any profession, the concerned parties such as employers, employees and clients are in search for people who are aware of basic ethical principles and requirements in relation to their own professions. The principles of professional behaviour also called as code of ethics, are plausibility tools among the members of that profession, and also keep the consciousness vigorous for the task and the responsibilities to the public. The ethical codes strengthen the sense of belonging to a professional society amongst members who possess and uphold the same values and mission. The main objective in determining the principals of professional behaviour is to provide a guide for a high-quality service to people. Every engineering discipline has adhere to ethical rules of general engineering and should be able to produce codes of ethics of their own. The chambers of engineers have to undertake the practice of legal tasks and the inspections of whether these codes are conducted properly, as is the case in many countries. This study examines the ethical requirements in the profession of Geodesy and Photogrammetry Engineering. Hence authors suggest

a series of draft code of ethics for geodesy and photogrammetry engineers. In addition it is suggested that the Chamber of Survey and Cadastre Engineers should pioneer the role of scrutinizing and thus improving those draft codes for the professional community.

Key words

Professional Ethics, Engineering Ethics, Code of Ethics

1. Giriş

İçinde yaşadığımız çağda etik değerler, gelişmiş çağdaş toplumların en ön planda tuttıkları temel nitelikler olarak belirginleşmektedir. Bu nitelikler; salt araç-gereç kullanımının ötesinde aklın bilgiye dayalı kullanımı, bilgiye yeni bilgiler ekleme, öngöründe bulunma, geleceği hesaba katma, sonuçlar hakkında kestirimlerde bulunma, yaratıcılık, evrensel olanı önemseme, hesap verebilirlik, sorumluluk, bilinçlilik ve farkında oluş, eleştiri yapma ve eleştiri sunma olarak sıralanabilir. Bunlar aynı zamanda aklın çağdaş kullanımı yoluyla bilgiyi ve teknolojiyi üreten toplumlarda öne çıkan çağdaş etik değerlerdir.

Teknolojinin yönlendirdiği çağımızda, yukarıda anılan nitelikleri taşıyan, mühendisliğin sadece teknik boyutu ile değil toplumsal sorumluluğu hakkında da bilgili, çevresini ve ilişkilerini özgür düşünce ile irdeleyebilen, eylemlerde bulunabilen, tek yönlü kaygılara dayalı yarar hesapçılığının yıkıcı etki ve sonuçlarını eleştirel bir açıdan değerlendirebilen ve evrensel bir Dünya etiğinin gelişmesine katkıda bulunabilen mühendislere gereksinim duyulmaktadır. Bu bağlamda, toplumsal yaşamın ahlaksal pratiğine yönelik bir "gereklilik" öğretisi, insanların ortak değerleri koruyarak kolektif çalışma ve yaşama ilişkilerini düzenlemeye yönelik "etik davranış standartları" önem kazanmaktadır (PIEPER 1999).

Pek çok iş ve meslek topluluğu, özellikle kendi durumları için geçerli olan değerleri, yukarıda ifade edilen her dereceden değerden özelleştirerek, "mesleki etik kuralları" nı hazırlamışlardır. Bazı mesleklerde, özellikle tıpta, kurallar öyle ayrıntılı hale gelmiştir ki neredeyse yasanın yerini almıştır. Ancak genel yol gösterici ilkeleri veren bir etik kurallar sistemi, yasalar gibi ayrıntı içermeyen ve fakat yasaların izin ve-receğinden daha fazla yoruma açık bir stratejidir.

Bu kurallar belli bir tarihsel uygulamalardan çıkar ve uygulamalardaki değişikliklere göre değişebilirler.

Günümüzde bir meslek grubunun etik ilkeleri; kabul

¹Doç. Dr., buker@itu.edu.tr, ²Y.Doç.Dr., goksel@itu.edu.tr, ³Prof.Dr., denizr@itu.edu.tr; İTÜ İnşaat Fak. Jeodezi ve Fotogrametri Müh.Böl., 34469 Maslak, İstanbul

edilmiş veya edilebilir davranışları belirlemek, uygulamanın standartlarını yükseltmek, özeleştirme ortamını yaratmak, mesleki davranış ve sorumluluklar için bir çerçeve oluşturmak amacıyla bir mesleki kimlik aracı, bir mesleki olgunluk standardı olarak algılanırlar ve meslektaşlar arasında birleştirici bir *harç*, *topluma verilen söz* olarak da önem taşır. Etik ilkeler, bir mesleğin ve toplumun üyeleri arasındaki *inandırıcılığın* aracıdır ve ortak değerlere sahip üyeler arasında aidiyet duygusunu artırır, topluma özgöreve karşı görevlerinin olduğu bilincini canlı tutar.

Bu çalışmada, genel mühendislik etiği ilkeleri çerçevesinde Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği mesleğinin kendi öz uygulama alanına ilişkin etik isterleri irdelenmekte ve mesleki kamuoyu önünde tartışmaya açılması amaçlanmaktadır. Bu isterler doğrultusunda geliştirilecek etik ilkeler, Jeodezi ve Fotogrametri mühendislerinin etik kodlarını oluşturacaktır. Bu ilkelerin uygulamacısı ve denetleyicisi yasal olarak mühendis odalarıdır. Dolayısıyla haritacılık sektörü için bu görev Harita ve Kadastro Mühendisleri Odasının sorumluluğundadır.

2. Meslek Etiği

Bir uğraşın, “meslek” olarak sayılabilmesi için taşıması gereken özellikler aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- Meslekler, genellikle insanların toplumca değer verilen hedeflere, yararlı ve hizmetlere ulaşmalarına olanak sağlar. Bir meslek dalı toplumun kaçınılmaz olan bir gereksinimini karşılar (AYDIN 2002).
- Mesleklerin, mesleki faaliyetleri yöneten gizli veya açık yeterlik ve davranış standartları vardır (BAYLES 1988). Bu anlamda meslek, kişinin salt kendi yararı için değil aynı zamanda başkalarının yararı için de yaptığı bir uğraştır.
- Meslek elemanları, bir mesleğe kabul edilmeden önce, resmi ve resmi olmayan uzun bir eğitimden geçerler. Sistemli bir eğitimle kazandırılan özel bilgi ve becerilerle donatılmış olan meslek elemanı, toplum tarafından “uzman” olarak görülür ve o hizmette kişiye tam bir güven duyulur (AYDIN 2002).
- Meslek dalları, araştırma ve deneylerle, mesleki deneyimlerle geliştirilir ve zamanla kendilerine özgü tekniklere sahip olurlar. Meslektaşlar tarafından kuşaktan kuşağa aktarılan bu mesleki birikim süreç içerisinde yeni tekniklerin keşfedilmesine de olanak sağlar (AYDIN 2002).
- Mesleklerin, meslek standartlarına uyulmasını garantiye alan yönetim birimleri vardır. Bunlar meslek odaları, mesleki birlikler, dernekler vb. kurumlar şeklinde organize olurlar.
- Meslekler kariyerdir ve iştir. Mesleki rolleri üstlenen insanlar, yaptıkları işlerden para kazanırlar ve kariyerleri kendilerine saygı duyulmasını sağlar. Meslek elemanları yaşamlarını, mesleklerinden elde ettikleri yasal maddi kazanç ile sürdürürler (RESNIK 2004, AYDIN 2002).
- Meslek elemanlarının topluma sağlayacakları yararlı ve hizmetlere ilişkin olarak ayrıcalıkları vardır. Halk,

onların bu hizmetleri toplumsal sorumlulukla ve etiğe uygun bir biçimde sunacaklarına inanır.

- Meslek elemanları, kendi uzmanlık alanları içinde entellektüel otoriteler olarak görülürler (BAYLES 1988). Meslek elemanlarının, kendi konuları üzerinde özel bir bilgiye, yargıya ve uzmanlığa sahip oldukları düşünülür (RESNIK 2004).

Aynı mesleği çok sayıda kişinin yapması, bu kişilerin bir araya gelmeleri ve bir meslek birliği etrafında toplanmaları olgusunu gerektirir. Bu şekilde bir birlik ve dayanışma, hem mesleğin saygınlığının yükseltilmesi hem de topluma daha iyi hizmet sunulması hedefine yöneliktir (AYDIN 2002). Meslek Odaları böyle bir özgöreve taşırlar. Bir meslek birliğinin temel kaygısı, mesleği geliştirmek, üyeleri arasında birlik ve beraberliği sağlamak, onları aynı ilke ve değerler etrafında toplamak, meslek grubunu toplum için onurlu ve saygın bir konuma getirmek ve sonuçta herkes için yararlı bir meslek ortamı sağlamaktır (AYDIN 2002).

“Mesleki etik kodlar”, evrensel etik ilkelerin özel olarak bir mesleğin uygulama alanındaki hizmetlerle sınırlı olarak düzenlendiği yazılı dizgelerdir. Kaynağı evrensel etik değerlere dayalı olması nedeniyle, mesleki etik kodların en önemli özelliğinden biri, dünyanın neresinde olursa olsun, aynı meslekte çalışan bireylerin bu davranış kurallarına uygun davranmalarının gerekli olmasıdır (AYDIN 2002, KUÇURADİ 1988). Etik sorumluluklar, etik kurallar etrafında örgütlü, kurumsal bir yapıyı gerektirir. Uluslararası meslek örgütleri, bazı ulusal birlikler, evrensel mesleki etik değerler çerçevesinde kendi mesleki etik kodlarını uzun yıllar önce yayınlamışlardır. Kendini topluma bir meslek grubu olarak kabul ettirerek ortaya çıkan her grup, öncelikli olarak mesleki etik kodlarını meslektaşlarına ve kamuoyuna açıklamaktadır (BİLGİ ve İPBÜKER 2005).

3. Mühendislik Etiği İlkeleri

Tarihsel gelişim içinde, ilk mühendislik etiği ilkeleri 1900’lü yılların başında ABD’lerinde ve 1947 yılında Almanya’da benimsenmiştir. Dünya Mühendisler Birliği, Mühendislik Etiği İlkeleri’ni 1977 yılında kabul etmiştir (DENİZ vd. 2005). Burada “*Temel İlkeler*”;

Mühendisler, mühendislik mesleğinin doğruluğunu, onurunu ve değerini

I- İnsanlığın refahının artması için kendi bilgi ve becerilerini kullanarak,

II- Dürüst ve tarafsız olarak halka, kendi işverenlerine ve müşterilerine sadakatle hizmet ederek,

III- Mühendislik mesleğinin yeteneğini ve saygınlığını arttırmaya çabalayarak,

IV- Kendi disiplinlerinin mesleki ve teknik birliğini destekleyerek,

yüceltir ve geliştirirler biçiminde belirlenmiştir.

Bu ilkelerin bir kısmı mühendislik yemininde de yer almaktadır. Bu metin HKMO’nun <http://www.hkmo.org.tr/meslegimiz/muhendislik-etigi-ilkeleri.php> adresinde de mevcuttur. Anılan web sayfasında Dünya Mühendisler Birliği’nin yayınladığı

temel kurallar aşağıdaki şekilde özetlenmiştir;

1. Mühendisler, mesleki görevlerini yerine getirirken toplumun güvenliğini, sağlığını ve rahatını en önde tutacaktır
2. Mühendisler, sadece yetkili oldukları alanlarda hizmet vereceklerdir.
3. Mühendisler, sadece objektif ve gerçekçi raporlar düzenleyeceklerdir.
4. Mühendisler, mesleki konularda işveren veya müşteri için güvenilir vekil veya yeddi emin olarak davranacaklar ve menfaat çatışmalarından kaçınacaklardır.
5. Mühendisler mesleki itibarlarını hizmetlerinin liyakatine göre tesis edecekler ve diğer meslektaşlarıyla haksız rekabete girmeyeceklerdir.
6. Mühendisler, meslek doğruluğunu, onurunu ve değerini yüceltmek ve geliştirmek için çalışacaklardır.
7. Mühendisler, mesleki gelişmelerini kendi kariyerleriyle devam ettirecekler ve kendi kontrolleri altındaki mühendislerin mesleki gelişmeleri için olanaklar sağlayacaklardır.

TMMOB, Nisan 2003 tarihinde, Ülkemizdeki mühendisler için "Mesleki Davranış İlkeleri" ni yayımlamıştır. Bu ilkeler, Dünya Mühendisler Birliğinin düzenlemesinden farklı olarak,

- 1- Topluma karşı sorumluluklar,
- 2- Doğaya ve çevreye karşı sorumluluklar,
- 3- İşverene ve müşteriye karşı sorumluluklar,
- 4- Mesleğe ve meslektaşlara karşı sorumluluklar,
- 5- Kendilerine karşı sorumluluklar,

başlıkları altında düzenlenmiştir (TMMOB 2003).

4. Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Mesleği ve Etik İsterleri

Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisleri; tüm jeodezik ölçme işlemleri ve modellenmeleri, yersel ve uzay teknikleri ile kazanılmış mekansal verinin kartografik sunumu ve görselleştirilmesi, kadastro, arazi yönetimi ve değerlendirilmesi, araç yönlendirme, konum belirleme ve bilgi sistemlerine, fotogrametrik ve uzaktan algılama görüntülerine ilişkin projelerin geliştirilmesi ve yönetimi faaliyetlerini yürütürler.

Bir Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisi, topluma, vatandaşlara, müşterilerine ve meslektaşlarına, mekansal bilgilerin doğru ve güvenilir bir biçimde elde edilmesine, sunumuna, kullanılmasına ve arazinin daha iyi yönetimine en yüksek katkı sağlayarak, onun barışçıl ve yasal kullanımını koruyarak hizmet eder.

Yukarıdaki alanlarda katkıda bulunmak için, Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisinin toplumsal sorumluluğu özel yükümlülüklerini gerektirir. Arazi sınırlarının belirlenmesi ve aplikasyon çalışmaları özellikle önemlidir. Arazi sınırlarının doğru ölçülmesi ve aplikasyonu, ülke kadastro sisteminin kurulması ve devam ettirilmesi için zorunludur. Jeodezi ve Fotogrametri mühendisi, jeodezik altyapıyı ve kadastral yapıyı her zaman korur. Bu toplumsal ilgi, Jeodezi ve Fotogrametri mühendisinin herhangi bir vatandaşa veya müşterisine olan ilgiden daha fazla olmalıdır ve mesleki olarak kendi görevlerini

kayırmasız, etkilenmeden, görevinin gereğince yerine getirmesi gerekir.

4.1. Kişisel Sorumluluk

Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisi, mesleğe katkıları yoluyla topluma en yüksek seviyede hizmeti sağlamak için kendi meslektaşları, stajyerleri, teknik elemanları ve çalışanlarına yardım etmekle görevlidir. Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisinin, öğrencilerin, stajyerlerin ve teknik elemanların sanatta, uygulamada, etikte ve meslekte teorik ve pratik olarak eğitilmelerini güvence altına almak için bir özel yükümlülüğü de vardır.

4.2. Mesleki Sorumluluk

Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisi, mesleki bir uygunsuzluğun meydana gelmesinden de kaçınmalıdır.

Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisi;

- Mesleki görevlerini bağımsız ve objektif olarak yapmasını önleyebilecek olan herhangi bir çıkar çatışmasını, yakın ilişki veya önceki ilişkileri müşterilerine açıklamalıdır. Eğer müşteri kabul ederse, bu işi kabul etmeli veya devam ettirmelidir.
- Birbiriyle çıkar çatışmasında olan müşterileri için çalışırken, birlikte temsil etme sonuçlarını tam olarak her birine açıklamalıdır. Eğer tüm müşteriler kabul ederse ve görevini bağımsız ve objektif olarak yapabileceğinden eminse işi kabul etmeli veya işe devam etmelidir.
- Eğer herhangi bir çıkar çatışması, yakın ilişki veya önceki ilişkiler, mesleki görevlerin bağımsız ve objektif olarak gerçekleştirilmesini engellerse, bir başka Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisini müşterisine önermelidir.
- Müşterilerle herhangi bir aşırı ücret anlaşmazlığını iyi niyetle çözmeye girişiminde bulunmalıdır. Mühendis, yapılan tüm harcamaları tanımlamalı ve değerlendirmeye esas olan kanıtların bir kopyasını müşteriye vermelidir. Anlaşmazlıkların çözülemediği durumlarda, Mühendis şikayet hakkını veya Meslek Odasının arabuluculuğunu müşteriye sağlama durumundadır.
- Herhangi bir resmi kurumu veya memuru uygunsuz şekilde etkilememeli veya onların uygunsuzluk yapabileceklerini ifade veya ima etmemelidir.
- Mesleğin veya diğer meslektaşlarının haksız eleştirilmesini reddetmeli, kendi onurunu koruduğu gibi mesleğin onurunu korumalıdır.
- Güvenilmez herhangi bir kişi veya girişimle mesleki anlamda adının ilişkilendirilmesine izin vermemelidir.

4.3. Mesleki Gizlilik

Jeodezi ve Fotogrametri Mühendislerinin, vatandaşların veya müşterilerinin sırlarını saklama ve onların durumları konusunda elde edebilecekleri bilgileri ayrıcalıklı olarak dikkate alma görevleri vardır.

Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisleri,

- Bir işin bitirilmesi veya bir görevin tamamlanması esnasında veya sonrasında müşterilerinin durumlarıyla ilgili sırlarını saklamalıdır.
- Konuya ilişkin olarak stajyer ve çalışanların davranışlarından da sorumlu olacaklarından, eleman seçimine ve bu elemanların eğitimine özen göstermelidir.

4.4. Mesleki olarak Doğru Karar Verme

Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisi, vatandaşların veya müşterilerinin gıyabında yansız, bağımsız mesleki kararlar vermekle görevlidir ve bunu onlara tam olarak göstermelidir.

Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisi,

- İşverenlerden, yöneticilerden, memurlardan veya kendi organizasyonundaki diğer amirlerden, doğruluğunu, bağımsızlığını veya nesnelliğini tehlikeye sokacak doğrultuda gelen talimatları reddetmelidir.
- Herhangi bir yanlış anlaşılmayı ortadan kaldırmak için, organizasyon ile Mühendis arasında bir yazılı anlaşma yapılmalıdır. Anlaşma; ilişkiyi ve Mühendisin uzmanlık konularında etkinlik ve kararlarında bağımsız olduğuna izin verildiğini tanımlamalıdır.
- Bir şirket kurulurken, şirkette görevlerini yerine getirirken, herhangi bir yönetici, memur veya hissedarın Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisinin bağımsızlığını etkileyemeyeceği güvence altına alınmalıdır.
- Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisleri, kabul göreceği uygun bir sürede bitiremeyeceği, kendi becerilerinin üstünde olan veya mesleki anlamda kendi uzmanlığını ilgilendirmeyen görevleri kabul etmemelidir. İşverenin, Mühendisin kapasitesinin tam olarak farkında olması koşuluyla, yeteneğini ve deneyimini arttıracığına güven duyduğunda, görevin müşterisine aşırı zaman ve para kaybına mal olmayacağı durumlarda, tam olarak yeterli olmadığı bir alanda da görev kabul etmesini mutlaka engellemez.
- Eğer teklif edilen işin yeteneği ve deneyimi arttıracığı beklenmiyorsa, Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisi işi, müşterinin rızası olsa bile reddetmeli, deneyimi yeterli olan bir başka Mühendisle işbirliğinde görevi kabul etmelidir.
- Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisi, kanuni otorite tarafından reddedilebilir olasılığı bulunan kararlarını ve sonuçları müşterisine açık olarak anlatmalıdır.

4.5. Dürüstlük ve Yetenek

Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisi, haritacılık mesleğinin gerekliliği, güvenilirliği ve etkinliğinin sürdürülmesi ve geliştirilmesine yardımcı olacaktır. Bu sorumluluk; görünen herhangi bir hata veya aykırılığı meslektaşlarıyla işbirliği yaparak çözmeyi veya bu hatayı ya da aykırılığı gereken tüm ölçüleri yaparak gidermek yoluyla ölçme sisteminin (jeodezik altyapının) devamlılığını sağlamayı içerir.

Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisi; yetersiz uygulamaları ve uygulamalardaki savsaklamaları Meslek Odası'na rapor eder. Bu durumlara kayıtsız kalmanın, ölçme sisteminin (jeodezik altyapının) kötüleşmesine ve mesleğin güvenilirliğine zarar verebileceği bilincinde olmalıdır.

Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisleri;

- Aynı meslekte olmayan elemanlar tarafından gerçekleştirilen tüm yetkilendirilmiş çalışmalar için mesleki sorumlu kabul edilirler.
- Zamanlarının bir kısmını Meslek Odası çalışmalarına ayırmalıdır. Toplumsal sorunlardaki değişimler ve insan topluluklarındaki eksiklikler; Haritacılığın ve meslek toplumunun süreçlerini ve sistemlerin (altyapıların) sürekliliğinin sağlanması ve geliştirilmesi belirli bir çabayı gerektirir.
- Haritacılığın, meslek toplumunun, süreçlerin ve sistemlerin (altyapıların) iyileştirilmesi için programlara ve yasamaya ilişkin önerilere ve desteklemeye katılmalıdır. Eğer bir Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisi; bir kanunun, yönetmeliğin veya talimatın bir kuralının olmamasının veya olmasının haksız sonuç oluşturacağına veya bu sonucun oluşmasına katkıda bulunacağına inanıyorsa, uygun değişimleri sağlamak için çabalamalıdır.
- Konu ile ilgili mesleki gelişim programları ve mesleğe ve topluma ilişkin programlara, Oda'nın etkinliklerine katılarak bilgisini ve becerisini sürekli olarak geliştirmelidir.

4.6. Mesleğin Saygınlığı

Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisinin, vatandaşlarla, müşterileriyle, meslektaşlarıyla ve diğer ilgililerle işbirliği yoluyla mesleğin saygınlığını devam ettirmek görevi vardır.

Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisi;

- Kendini tanıtmada özenli ve ölçülü olacaktır. Tanıtımın hazırlanmasında sıralanan yayınlardaki mesleki konular, katılan seminerler, kurslar, reklam yapmaktan ziyade, işe en uygun Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisinin seçimine ilişkin bilgileri içermeli ve toplumda eğitici bir isteği harekete geçirmelidir.
- Herhangi bir tanıtımda, kendini övücü dil veya herhangi bir yanlış veya yanıltıcı ifadeler kullanmaktan sakınmalıdır.
- Bir müşteri veya olası müşteriyle herhangi bir iş ilişkisinde, diğer Haritacı tarafından yapılmakta olan görevler veya projeler için ısrarlı isteklerde bulunmaz. Eğer diğer Haritacı tarafından yapılmakta olan bir projeye katılım veya tamamlama istenirse, bu hizmet sadece önceki haritacının hizmetinin bitiminde ya da onun uygun bulması, ayrılması veya geri çekilmesi durumunda yapılmalıdır.
- Herhangi bir Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisinin mesleki ününü zedelemeye girişmemelidir.
- Diğer bir Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisinin

üretimini veya uygulamasını aleni eleştirmekten sakıncalıdır.

4.7. Mesleki Hizmetler

Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisi, teknik karmaşıklık, sorumluluk seviyesi ve sunulan hizmetin sorumluluk potansiyeli ile uygun olarak müşterilerinden adaletli ve tam ücreti takdir etmeli ve almalıdır. Müşteriye etkin hizmet için gereken bir ücret takdir ederek ve doğru ve güvenilir bir ölçme hizmetiyle projeyi tamamlamalıdır. Müşterilerin cesaretlerini azaltan, bir makul ücretten daha fazla ücret istenmemelidir. İşin verilmesi işlemi esnasında ödenecek ücret için müşteriyle bir açık anlaşmaya varılmalıdır. Bu tutum, yanlış anlaşılmalara önleyecek ve müşterilerle iyi ilişkilere katkıda bulunacaktır.

Müşteriye verilen herhangi bir fiyat teklifi veya tahmininde, tahminin yapılmasında ilave maliyet gerektirmeyecek çalışma içeriği açıkça ana hatlarıyla belirtilmelidir. Tüm olasılıkları içeren ücretler olmaksızın çalışmanın bilinmeyen miktarları için bir sabit ücret teklif edilmemelidir. Belirli bir fiyatta işin yapılması için bir anlaşma yapıldıktan sonra, çalışma anlaşılan miktarla tamamlanmalıdır.

Aşağıdaki davranış kuralları birer ilke olarak benimsenmelidir:

- Anlaşılan maliyette bir projeyi tamamlamak için, mesleki hizmetin kalitesi düşürülmez. Hizmetler için alınan ücret, aşağıdaki koşullar dışında diğer haritacıyla, bir ortakla veya kendi firmasının ortaklarıyla bölünmez:
 - Bir ilave, haritacının çalıştırılmasına tam olarak müşteriyle anlaşıldıktan sonra ücret bölünmesi yapılır.
 - Bölünme sunulan hizmetlerle orantılı olmalıdır.

Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisi, diğer bir meslektaşıyla haksız rekabet etmek için bulunduğu pozisyonun avantajını kullanmaz ve işverenin rızası ve bilgisi olmadan bir başka işe angaje olmaz.

4.8. Yetkisiz (izinsiz) Uygulama

Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisleri, haritacılığın yetkisiz uygulamalarını önlemeye yardım edecektir.

Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisleri;

- Niteliksiz elemanların yanlış uygulamalarını Oda'ya rapor eder.
- Niteliksiz bir kişiyle herhangi bir anlaşmaya girmez ve doğrudan veya dolaylı bir haritacılık işini tamamlamak için birlikte şirket kurmaz.
- Sorumluluğun kendisi veya bir başka meslektaşına verilmediği haritacılık çalışmalarını yürüten bir şirketin elemanı olmaz veya ona katılmaz.
- Tam zamanlı müdürü veya yöneticisi Jeodezi ve Fotogrametri mühendisinin denetiminde olmayan bir büro veya şube oluşturamaz

5. Jeodezi ve Fotogrametri Mühendislerinin Etik Kodları (Öneri)

Yukarıda ayrıntısı verilen etik isterler, TMMOB'nin mesleki davranış ilkeleri metni formatına benzer olarak, Jeodezi ve Fotogrametri Mühendislerinin ya da popüler adıyla harita mühendislerinin etik kodları aşağıdaki şekilde düzenlenerek önerilmektedir.

I- Topluma karşı sorumluluklar

Harita mühendisleri, mesleki görevlerini yerine getirirken, toplumun güvenliğini, sağlığını ve refahını en önde tutacaklardır. Bunun için;

- toprağın ve arazinin toplumun ve çevrenin yararına kullanılmasına çaba gösterecekler,
- görevlerini kayırmaz, etkilenmeden ve tarafsız yapacaklar,
- sadece objektif ve gerçekçi raporlar düzenleyeceklerdir.

II- Doğaya ve çevreye karşı sorumluluklar

Harita Mühendisleri, mesleki görevlerini yerine getirirken, doğayı ve çevreyi korumayı, onlara zarar vermemeyi, uygulamalarının doğa ve çevre ile uyumlu olmasını gözetirler

III-İşveren ve müşteriye karşı sorumluluklar

Harita Mühendisleri; mesleki konularda vatandaşa, işverenine veya müşterisine güvenilir iş gören ya da vekil veya danışman olarak davranacaklar ve menfaat çatışmalarından kaçınacaklardır. Bunun için:

- teknik karmaşıklık, sorumluluk seviyesi ve sunulan hizmetin sorumluluk potansiyeli ile uygun olarak, adaletli ve tam ücreti takdir ederler ve alırlar,
- vatandaşı, işvereni veya müşteriye yapılan/yapılacak işler konusunda açık ve tam bilgilendirirler,
- vatandaştan işverenden, veya müşteriden doğrudan veya dolaylı, hediye (bahşiş) istemezler ve kabul etmezler,
- bir projeyi anlaşılan maliyette tamamlamak için hizmetin kalitesini düşürmezler,
- kendilerinin sağladığı hizmetlere karşı olan açıklamalara, etkinliklere veya organizasyonlara katılmazlar,
- bir jüri üyesi veya komisyon üyesi olarak kendilerine ulaşan bilgileri çıkarları için kullanmazlar.

IV-Mesleğe ve meslektaşlara karşı sorumluluklar

Harita Mühendisleri, meslek doğruluğunu, onurunu ve değerini yükseltmek ve geliştirmek için çalışırlar. Bunun için:

- mesleki itibarlarını hizmetlerinin liyakatine göre oluştururlar,
- diğer meslektaşlarıyla haksız rekabete girmezler,
- sadece yetkili oldukları alanlarda hizmet verirler,
- iş sağlamak için doğrudan veya dolaylı olarak herhangi bir komisyon, hediye veya benzeri şeyler vermezler, teklifte bulunmazlar, politik destek kullanmazlar,

- iş istemeye ilişkin müracaatlarda, geçmiş başarıları konusunda yanlış beyanlarda bulunmazlar, yeteneklerini abartmazlar,
- diğer bir Harita Mühendisinin üretimini veya uygulamasının aleni eleştirilmesinden sakınırlar,
- bilerek adlarının veya firmalarının başka kişiler veya firmalar tarafından kullanılmasına izin vermezler, hileli veya aldatıcı işlere angaje olmazlar,
- temel jeodezik altyapıya ilişkin görünen herhangi bir hatayı veya çalışmasında belirlediği aykırılıkları meslektaşlarıyla işbirliği yaparak giderirler,
- yetersiz mesleki uygulamaları ve mesleki uygulamadaki savsaklamaları Oda'ya rapor ederler,
- zamanlarının bir kısmını meslek Oda'sına ayırırlar, sektörün sorunları, noksanlıkları vb. konularında katkıda bulunurlar,
- mesleki teknik standartların, mesleki hukukun geliştirilmesi çalışmalarına katkıda bulunurlar,
- yanlarında çalışan elemanların daha iyi eğitilmesine çaba gösterirler,
- yanlarında çalışan elemanları mesleki yazı yazmak ve teknik toplantılara katılmak konusunda desteklerler,
- öğrencilere ve stajyerlere, mesleğin tanıtılması, mesleğin temel uygulamaları, mesleki etik vb. konularında yardım etmeyi görev sayarlar,
- işe alacakları kimselere, çalışma koşulları ve çalışmadaki statüleri hakkında tüm bilgileri verirler ve sonradan bu konuda değişiklik yapmazlar.

V-Kendilerine karşı sorumluluklar

Harita Mühendisleri; mesleki bilgilerini, kültürlerini ve yeteneklerini güncelleştirmek ve geliştirmek için sürekli çaba sarfederler. Bunun için:

- bilgi ve becerilerini en az güncel uygulama düzeyinde tutarlar,

- mesleki etkinliklerine ilişkin meslektaşlarının dürüst ve nesnel eleştirilerini dikkate alırlar, gerektiğinde kendileri de eleştirmekten kaçınmazlar,
- birlikte çalıştıkları insanları anlamaya, çok kültürlü, çok disiplinli çalışma ortamlarına uyum sağlamaya çalışırlar.

Yukarıda teklif edilen etik kodlar, Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliğinin geleneksel uygulamaları içindir. Oysa günümüzde, bilgi ve iletişim teknolojileri ve coğrafi bilgi sistemlerinin kullanılmasından doğan etik problemler de çoğalmaya başlamıştır. Buna bağlı olarak, telif hakkı, fikri mülkiyet hakkı, kişisel dokunulmazlık hakkı, kamusal alana ilişkin bilgi üzerindeki kamu hakları, ekonomik çıkarlar vb. konularda etik kodların tartışılması ve geliştirilmesi de gerekmektedir.

Kaynaklar:

- AYDIN İ. P.: **Yönetmel, Mesleki ve Örgütsel Etik**, 3. Baskı, Pegem A Yayıncılık, 2002, 227 s.
- BAYLES M.: **Professional Ethics**, 2.Edition, Belmont,CA: Wadsworth., 1988
- BİLGİ S. ve İPBÜKER C.: **CBS Etiği**, TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, 10. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, 28 Mart-1 Nisan 2005 HKMO, Ankara
- DENİZ R., İPBÜKER C. ve GÖKSEL Ç.: **Mühendislik Etiği Dersi Niçin Zorunlu Olarak Okutulmalıdır?**, TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, 10. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, 28 Mart-1 Nisan 2005 HKMO, Ankara
- KUÇURADİ İ.: **Etik**, Türkiye Felsefe Kurumu Türk Felsefesi ya da Simurg Dizisi, No:5 Ankara, 1988, 196 s.
- PIEPER A.: **Etiğe Giriş**, Ayrıntı Yayınları, "Einführung in die Etik" kitabından çevirenler Veysel Atayman, Gönül Sezer, 1999, 287 s.
- RESNIK D. B.: **Bilim Etiği**, Ayrıntı Yayınları, "The ethics of science, an introduction" kitabından çeviren Vicdan Mutlu, 2004, 299 s.
- TMMOB **II. Mühendislik ve Mimarlık Kurultayı Tutanak ve Kararları**, TMMOB Bülteni, Nisan-Mayıs, 2003, (29), Ankara